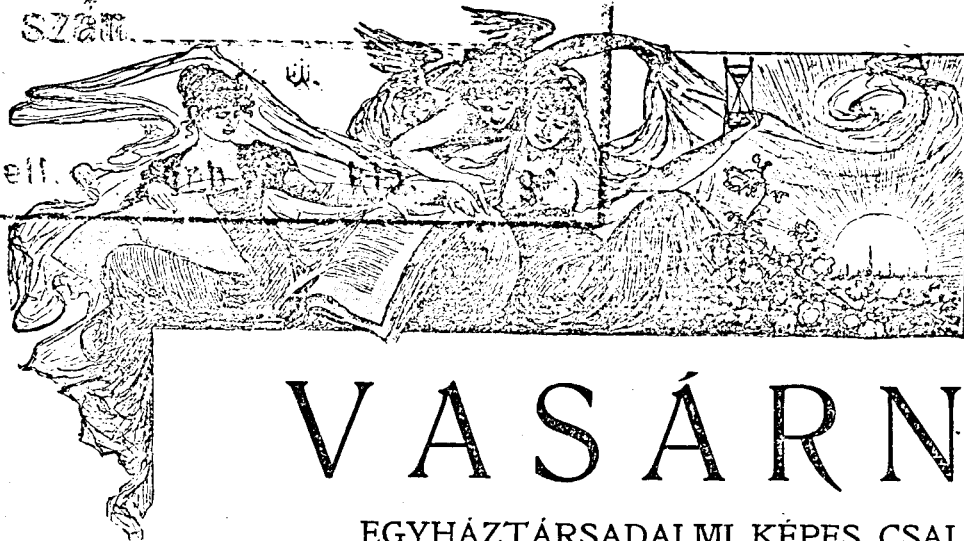

Szám.

Mell.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
 hová a lapba szánt kéziratok
 — reklamációk és —
 előfizetési pénzek küldendők
 — Maros-Vásárhely, —
 Szentgyörgy-utca 9. szám.
 — ev. ref. lelkészi lakás. —

VASÁR NAP

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES CSALÁDI LAP.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
 TÓTHFALUSI JÓZSEF,
 ev. ref. lelkész.

TÁRS SZERKESZTŐ:
 PAÁL GUSZTÁV,
 ev. ref. koll. tanár.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
 „Egyházi Ertekezlete“

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
 Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Főkötelességeink.

II.

Mivel a hit Istennek ereje minden lelkeknek üdvösségére, szükség hogy minden házaság vallásos alapon nyugodjék és minden család tántoríthatatlan hűséggel ragaszkodjék épen ezért egyházához. Mert a vallás igazságai azt célozzák, hogy a lelkek az igazi hitben megerősödjenek, az evangéliumi egyház pedig képmása Isten országának.

A jó keresztyénnek ezért egész valóját áthatja azon vágy, hogy a közistentiszteletet pontosan látogassa, a szentírást olvassa, az ünnepeket megszentelje, egyszóval vigyáz arra, hogy ő és az ő házanépe istenes életet éljenek. A jó keresztyén ember tudja, hogy csak az igaz valóság szenteli meg a háznak belső békességét és őrzi meg a család tagjait az élet számenélküli kísértéseitől és bajaitól. Ezért lelkének egész komolyságával és szivérzésének teljes melegségével keblén viseli egyházának érdekeit, melynek temploma annyi üdülést és oly sok igaz örömet nyújt neki, családjának és az egész gyülekezetnek. A jó keresztyén tiszteletben tartja az egyház törvényeit is, mert igen jól tudja, hogy törvény nélkül, még egy ház népe is elnem lehet, hát még egy gyülekezet. A mi

anyaszentegyházunk törvényeit, azért megbecsüli, mert a törvények a hivek jogait és kötelességeit illetik és azokat a református egyetemes zsinat alkotta, a király öfelsége pedig szentesítette. E törvényeket anyaszentegyházunk kiválasztott apostoli lelkü férfiai készítették azért, hogy közegyházainkban mindenek ékesen és jó renddel legyenek. Ezért ő maga azon fárad és mindekket arra int, hogy egyházi törvényeinket tiszteletben tarsták.

Igy élvén a jó keresztyén, a neki adott talentumokkal sáfárkodik egyháza javára. Mert senki sem élhet egyedül önmagának, a midőn tehát munkálkodik a közért az atyafiaknak boldogságát mozditja elé. És így minél buzgobbak egy gyülekezetnek tagjai, annál inkább megbecsülik vezéreiket, mert maguk is tudják mi-ben áll ama munka.

Ezért szomorú az olyan gyülekezetnek élete, a hol a hivekből kihalt a hitbuzgóság, ellankadt a hűség és elsenyvedt az áldozatkészség, ott már a pásztornak szavát nem érti a nyáj és elszóródik mint az oldott kéve és lesz a lesben álló farkasok könnyű ragadmánya.

Azért az igazán vallásos ember, a hiveinek élő, tudományban, nemes életfolytatásban, előjáró lelkipásztorokat, tanítókat megbecsüli. És a hol sok ilyen nemes gondolkozású ember

van, ott azután a gyülekezet épül, mert a tagokban a szeretet szavát a világ önző szerelme meg nem oltja. — Ezért mondja a szentírás is: „Kérünk pedig titeket afiai, hogy becsüljétek azokat a kik munkálkodnak köztetek és előttek járnak az Urban és intenek titeket a jóban. Szeressétek őket az ők munkájukért (I. Thess. 5, r. 12--13. v.) Bizon a mely gyülekezet lelki életének őreit megbecsüli önmagát becsüli meg.

Fontos azért, hogy a midőn egy gyülekezet lelkipásztorát, tanítóit, egyszóval előjáróit megválasztja, tudakozza azoknak életét. — Mert mint az irás is mondja: a lelki vezéreknek ugy kell élniök, hogy az emberek ugy ítélhessenek felettük, mint Krisztus szolgái felől és az Isten titkainak sáfárai feiöl. (I. Kor. 4. r. 1 iv.) Ezért boldog az a gyülekezet, a mely melléktekintetektől eltekintve, választ magának Isten lelkétől illetett: papot, tanítót, mert azok gondot viselnek magukról és az egész nyájról, mely felett őket a szentlélek vigyázókká tette.

Az elmondottakból látjuk, hogy a boldog családi életben adta meg az Isten az embernek a földi paradicsomot, de ezt igazán áldottá a benne levő lelki erőknél fogva csak az egyház teheti, a melynek szeguletköve a Krisztus és melyben hirdettetik Istennek ama kijelentett beszéde, a mely adatott minden lelkeknek üdvösségére. Azonban, mivel ugy békés hajlékaink, mint karsu tornyu templomaink a haza földjén nyugosznak, ama két főkötelességünket nyomoh kíséri a harmadik: a haza szeretet.

A haza felvirágzásának, az egészséges családi élet képezi alapját. Mindakettőnek pedig életfeltétele a tiszta erkölcs. A felebaráti szeretet igéje által, Krisztus egészen új alapra helyezte az emberszeretet gondolatát. A keresztyén felebaráti szeretet, több mint törvény, az már evangelium. Ebben vesszük az örvendetes mennyei üzenetet, hogy: Isten a Krisztusért az egész emberiségnek atyja és mindenki testvére embertársának, a kit szeretni köteles. A felebaráti szeretet kihat tehát minden lelkes valóságra, de mégis vallásunk tanai szerint is, annál bensőbb és hathatosabb az, minél közvetlenebb kapcsolat van az emberek között. Innen van, hogy a szülők, testvérek, rokonok, hitsorsosok, pályatársak iránt melegebben érezzük, mint azok iránt,

a kik tőlünk távolabb állanak. Az egyetemes emberszeretet törvényét, ez azonban nem korlátolja.

Maga a természet is hegyek, folyók és tengerek által határokat vont a különböző vidékek és tájak lakói közé. Így fejlődött ki a közös nyelv, a közös sors, öröm és bánat által a népekben a nemzeti öntudat és a haza szent fogalma. Ezért ha keresztyén érzést táplálunk lelkünkben minden nemzet iránt, emberi főkötelességünket teljesítjük a midőn hazánkat és népünket mégis mindenek felett szeretjük. Igen, ez őseink által vérrel szerzett és verejtékkel megtartott szép Magyarország, megkívánja tőlünk fiaitól és leányaitól, hogy áldozatkész, kötelességtudó polgárai legyünk. Megkívánja, hogy ne bántsa a magyar a magyart. Megkívánja, hogy az irigység, önzés, féltékenység ne tagolja pártokra a sziveket; sőt a mint mindnyájan a szeretet Istenét imádjuk, ugy egyek legyünk minden igaz és szent ügy diadalra vezetésében is. A hazaszeretet vezet, a haza felvirágoztatására. Ez eredményezi; hogy a polgárok az erényt és az igazi érdemet megtudják becsülni, a bünt és érdemteleniséget megtudják vetni, mert szerető szívük mindenben csak a haza javát nézi.

Magyar nemzetünk történetében voltak nagy idők és nagy emberek, de e korszakok vezér alakjaiban a hazaszeretet lángját mindig a krisztusi lélek irányította. Nézzük csak meg a magyar protestáns egyház történetét, ott a hithűséggel karöltve látjuk megjelenni a hazaszeretet olyan dicső példáit a melyek minden időkre lelkesítő például szolgálhatnak az utódoknak.

A krisztusi lélek kell tehát átjárja az embert a midőn családot alkot, a midőn egyházába munkálkodik, avagy hazafiui kötelességét teljesíti. Az állam-törvények szellemét is az evangeliumból kell merítse a törvényhozás, hogy minden törvény legyen a szeretet lelkétől áthatva és a cél a melyet elérni akarnak általa, legyen a magyar nép boldogsága.

Mi evangelium szerint reformátusok írjuk tehát sziveinkbe: az Isten, ember és hazaszeretet erényét és azután váltsuk fel cselekedetté, hogy bennünk és általunk jelentessék meg e földön, mint hajdan történt, Istennek akaratja.

Péchy Árpád,
brassói ev. ref. lelkipásztor.

Kronika.

Miért lépnek ki a katolikus papok?

Közelebbről a Katolikus Szemlében olvashattunk e kérdéstről egy rövidke elmefuttatást, amelynek vége az, hogy — a legtöbb kilépés oka megtudható a napilapok *Hymen* rovatából. Kétségtelenül, lehet igazság ebben is, de bármilyen szellemes kikerülése ez az odavetett válasz a kérdés megoldásának, nem egyenes és őszinte felelet. Lehet eset, hogy tisztán a házasság játszik közbe, ugyde sokkal mélyebben fekvő indokok is.

A katolikus hitcikkek, egyházi tanítások fojtó légköre alól való vágyakozás — ez az igazi ok!

Mert, hogy is áll a dolog? Rendszerint 15—16 éves korában lépik szemináriumba az a papnövendék, elzárva a világtól, az élet örömeitől, szűk látkörben, elfogultságban növekedve, kutató, vizsgáló lelke felvilágosítást, magyarázatot semmiben sem találva ama kérdésre, hogy miért kell ennek így történni? Később már hivatásánál fogva érintkeznie kell a világgal; emberekkel, az élet világossága veszi körül s csak ekkor látja be, hogy előtte most egy új világ nyílik fel. Elfojtott intelligenciája hirtelen lánggra gyúl, kételei támadnak az indokolatlan dogmák s azon élet jogosultsága ellen, amelyre ránevelték és e kételek annál súlyosabbak lesznek, minél komolyabb és tanulmányosabb a fő, tisztább a lélek, amelyben ezek felmerülnek. A szentek csodatételei, a szertartások külsőségei, a pápa csalhatatlansága, a búcsujárás, a papok bünbocsátó hatalma egymásután idézik elé a kételedést s azon kérdések feltételét, hogy ezekért a hitcikkekért érdemes-e egy egész életet lelki kinban, örökös égedelemben eltölteni?

E kérdésekről Bourrier nevű francia tudós könyvet is irt, tárgyalván az 1895—1904-ben, tehát 10 év alatt kilépett francia katolikus papok nyilatkozatait. Ő maga is pap volt, tehát műve annál értékesebb.

Ő maga így ir a bevezetésben: „Az én eszményem reformált katolikus egyház volt. A kath. vallás babonás szokásai, a hierarchia visszaélései, a dogmákhoz toldott emberi ragasztékok, s lassacsckán eltűntek volna és végre olyan egyházunk lett volna, mint volt azoknak, akikről nekünk az első századok tanúi beszélnek. A pap nem foglalkoznék többé politikával, (a pápaság hatalmi, s a katolicizmus világuralmi törekvéseit értvén alatta) hanem tulajdonképeni tevékenységi körére szorítkoznék, azaz áldást osztana, vigasztalna, felemelné a bünösöket. Egyetlen egy állam sem foglalna el ellenséges állást ilyen egyházzal szemben... Ennek a reformáczióknak a katolicizmusban kétségtelenül a papságtól kellene kiindulni, mert a világiak az egyházban már régen semmit sem számitanak. Semmi sem történik, ha nem a papság adja meg a lökést“ Bourrier elmondja, hogy

a katolicizmustól elválva, a protestántizmushoz fordult, ahol vallásszabadságot talált.

Bourrier a protestánsok segélyével házat is szerzett a kilépett papok menedékhelyéül s itt sokszor tömegesen, a jelzett időközben ezernél többen jelentkeztek. Majd kiadta a *Chrétien frangaist*, melyben kiki tapasztalásait irta meg. A mű könyvalakban is megjelent s maguk a katolikus papok is nagy élvezettel olvasták. Feltűnő, hogy a kilépettek legnagyobb százalékát a szerzetesek, főleg a domonkosok és a jezsuiták képezik. A kilépés oka leggyakrabban a pápaság isteni eredetében való kételedés. Kifogásolják a kazuisztikus erkölcsstan álokoskodását, a szemináriumi tanítás siralmasságát, a püspök és papok hatalmi törekvéseit, a vallásnak politikai eszközzé aljasítását. Russacq abbé azt irtja püspökének: „Mikor az egyházi pályára léptem, senki sem mondta nekem, hogy a katolikus vallás a dogmatikus orthodoxia mellett konfesszionális politikára is kötelez. Nem tudom elhinni, hogy a pap a pártok ügynökéül szolgálni köteles... Ahelyett, hogy a gondolatok világába igyekeznék hatolni, ahelyett hogy hivatását egy kizárólag erkölcsös és értelmes apostolkodásra szorítaná, a papság választási küzdelmek szervezésére fordítja erőit. Az államvallás emléketől megzavarva, a királyi kiváltságok helyett tömeg szerzésével iparkodik törvényhozói befolyására szert tenni. Aki pedig megcsömörlik a politikai befolyásért folyó színjátéktól, amely állítólag a vallás javára szolgál, azt üldöztetik meg van a joguk a visszavonulásra. Így hát én is visszavonulok, nem minden szomorúság, nem minden könny nélkül, de nyugalmannak és lelkiismeretemnek tartozom e lépéssel.“ Charbonnel Viktor is nyilatkozik: „Nem tarthatom már tovább is főnn a szolidaritás látszatát a katolikus egyházi szervezetten, amely a vallást ügyes közigazgatási eszköznek tekintti, társadalmi és szellemi elnyomásra használja, a türelmetlenség rendszerét csinálja meg és nem imádkozik, nem emeli a sziveket, nem törekszik isteni eszmék után, nem nyújt erkölcsi támaszt, nem szolgálja a szeretet és testvériség elvét, hanem hitvány emberi politikát üz.“

Sokan a jezsuitákat és az ő rendszerüket mondják a katolicizmus veszedelmének. Aztán szeméretetik a püspököknek, hogy nem nézik szívesen a fiatal papok magasabb fokú önképzését, mert félnek, hogy ezzel oklevélre s így szabadabb mozgásra, függetlenségre tesznek szert.

Ime, ezek a nyilatkozatok engednek mélyebb bepillantást annak a kérdésnek lényegébe, hogy: „Miért lépnek ki a katolikus papok?“

Mi ehhez még csak azt fűzzük, hogy mindezeknek így kell történni, mert örökigaz a Szentírás ígéje, miszerint: „Az éjszaka elmúlt, a nappal pedig elközelgetett.“ azért leteszik a sötétség cselekedeteit és világosságához illő öltözetbe öltözködnek. (Róm. 13, 12.)

Megjött az est..

Megjött az est,
Sötét terjed
Közel s távol
A föld felett.
Csak az égen
Gyül ki a fény,
Mint tündöklő
Igaz remény;
Hogy ezt a nagy
Mindenséget,
Oh a te nagy
Bölcsességed
Kormányozza,
Isten, Atyánk:
Mindig gondot
Viselsz reánk!

H Szánthó István.

Isten igéje.**Akán büne.*)**

Józsue VIII. rész.

Izrael népe benn van az ígért földén. Nemcsak hogy átlépte a Jordánt, hanem az Ur ígérete szerint, egymás után kezébe adja a pogány népeket és azoknak városait. Előrehaladása valóságos diadalút. S egyszerre csak, egészen váratlanul, Ai város lakói megverik az izraeliták seregét, úgy hogy az szégyenletes visszavonulásra van kényszerítve. Mi ennek az oka? Erősebb-e Ai város más városoknál? Távolról sem. Hiszen az előre küldött kémek még annyi harcost sem tartanak szükségesnek bevételehez mint amennyit Józsue tényleg küld. Tehát nem az ellenség nagysága, vagy ereje verte le Izraelt. Önmagában, a saját kebelében volt a baj, mely megbénította, képtelenné tette arra, hogy tovább is fölvegye magárah azt az erőt, mely eddig is diadalra segítette t Istennek erejét.

Akán története egyike a legtanulságosabbaknak az Ótestamentumban. Miért mondanám el hosszasan? Ott van az megírva erőteljes és világos szavakkal a Szentírás lapjain. Bárki is elolvashatja. De a ki elolvassa, az vonja le belőle a tanulságot önmagára s a magyarországi evangéliumi munka küzdelmeire

*. E kiváló cikket mutatóvány képpen közöljük a „Keresztény Népbarát“ evangéliumi naptár 1907-re szóló évfolyamának az ideai beküldött közírataiból. Ugy a cikket, mint a naptárt ajánljuk minden komoly figyelmébe.

nézve is. S talán a tanulság levonásában segítségére lehetek némelyeknek. Az Ur adjon hozzá kegyelmet.

Magyarországon az evangéliumi munka nehéz küzdelmek közt halad előre. Pedig eleinte oly szép reményekkel biztatott. Mikor ezelőtt 10–15 évvel az Urnak Lelke ébresztgetni kezdte csaknem százados álmából a nemzetet, hamarosan itt is, ott is mutatkozott egy-egy kis ébredés. Budapesten evangéliumi ifjusági és nőegyesület alakult, vasárnapi iskolák kezdődtek, vidéken is több helyen megindult a munka, Nehány evangéliumi lap támadt az ország különböző helyein s a fővárosban is. A lelkek boldog reménytől dagadtak: Az „Urnak Lelke megérintette a mi népünk szívét is, jön a nagy ébredés!“

S eljött-e a nagy ébredés? Meg van-e a kezdetnek a várt folytatása? A munkának az igazi eredménye? Vannak, a kik zst mondják, hogy igen. De én azt állítom, hogy az ilyenek vagy nagyon alacsony célú tűztek maguk elé s éppen azért igen kevés eredménnyel megelégszenek, vagy maguk sem hiszik amit állítanak, csak a világot akarják vele tévedésbe ejteni.

Legyünk őszinték. A várt eredmény-e az, hogy az a néhány evangéliumi egyesület, amely ez idő szerint Magyarországon fönnáll, nem tudja egymást megérteni, bizalmatlanul áll egymással szemben, s majdnem úgy látszik mintha egymás ellen dolgoznék? Eredmény-e az, hogy evangéliumi lapjaink éveken keresztül küzdenek, hogy nagyobb érdeklődést ébresszenek, s előfizetői száma évről-évre alig növekszik, sőt ide-oda hullámozva, még csökken is? Eredmény-e az, hogy az evangéliumi munkások szavakon lovagolva, vitákat folytatnak a fölött, hogy jogos elnevezés-e az *élő keresztényen*, vagy sem, majd azon ütköznek meg, hogy protestáns keresztények, hogy tarthatnak értekezletet pápista ünnepen? Aztán meg egyik evangéliumi lapunk azt az ugyancsak fölületes s a tájékozatlanság jegyét magán viselő megjegyzést teszi, hogy Budapesten, sajnos, a hívő keresztények két táborra szakadtak, mert az egyik az „egyesület“-et pártolja, a másik a „szövetség“-et. Mintha ezek a szavak, ezek a formák jelentenének valamit, s kifejezhetnék annak a két táborba oszlásnak belső lényegét, S még ha az ilyen viták, állítások és megütközések nyom nélkül eltűnnének! De nem, -- sőt képesek itt is, amott is, megzavarni a lelkeket, bizalmatlanságot ébreszteni, növelni a szét-huzást még erősebbé tenni. Jól van ez így?! Istennek tetsző munka és állapot-e ez? Nem és százszor is nem!

S hol a hiba? Az ellenség nagyságában és erejében? Az ellenség nagy és erős, ezt nagy hiba volna tagadni és előtte szemét hunyni, De a világ sohasem erősebb, mint a hívők kicsiny serege, a Sátán sohasem erősebb, mint az Úr! Csakhogy míg

a Sátán korlátlanul uralkodik a maga táborán, addig az Urnak Lelke nem fejtheti ki a maga erejét a hívők közt, mert azok Akánokat rejtegetnek a maguk kebelében. Igen, igen, csak legyünk őszinték, csak nevezzük nevén a gyermeket! Megvagyok győződve róla, hogy a keresztyének seregében olyan értelemben is vannak Akánok, hogy vannak, a kik evangéliumi munkát folytatnak, magukat az Ur gyermekeinek vallva, és tulajdonképpen nem azok, soha meg nem tértek. Az ilyeneknek munkája sokszor nagyobb akadály az evangéliumi munka előre haladásában, mint a hitetlen világ minden ellentállása. De ennél a kérdésnél nagyon vigyázzunk! Igaz, hogy az Ur azt is mondja: „A ki én velem nincsen, én ellenem vagyok az” (Máté 12:30.) de viszont más helyen így szól: „A ki nincsen mi ellenünk, mi mellettünk van” (Márk 9:40.) Mi gyarló emberek, kiknek nem adatott az itélettel, egyes bűnöket ostromozhatunk másokban, de egyes lelkekre, kik magukat az Ur gyermekeinek vallják, óvakodjunk kimondani, hogy nem azok, hacsak határozott utasítást nem nyerünk onnét felül „Némelyeknek adatott a lelkek megválasztásának ajándéka”, de vigyázzunk, mert „ajándékokban különbség van” (I. Kor. 12:10 és 4.)

Egy ajándék azonban mindnyájunknak adatott, és pedig abból a célból, hogy azt szorgalmasan felhasználjuk. És ez az önvizsgálatnak, jobban mondva saját szívünknek a Szent Lélek által való átvizsgálásának ajándéka. Itt csak legyünk kimélettelenek keresztyén testvéreim! Itt rejtőznek a veszedelmes Akánok! Egy-egy titkos, mások által tán észre sem vehető bűn, melyet nem szolgáltatunk ki az Urnak, melyet rejtegetünk. Az Órbernek egy-egy maradványa, önnön életünknek egy-egy ideje, mely meg megrándul elő-előtör, ha rátappintarak. Önzés, uralomvágy, hiuság, saját gondolatunkhoz való makacs ragaszkodás, ez legelőbbnyire, némely esetben a keresztyén munkába belevegyülő önérdék, haszonlesés is. Ugytetszik előttünk, hogy jogos, hogy igazságos, s éppen ezért nem visszük az Ur elé, engedjük, hogy tovább éljen, tovább is uralkodjék. S ez az Akán elveszi az áldást keresztyén munkásságunktól, közénk és a hívő testvéreink közé tolakodik, nem engedi, hogy magunkat megalázzuk, hogy egymás terhét hordozzuk, hogy egymás terhét hordozzuk egymásnak engedelmesek legyünk az Urban. S míg így a keresztyén táborban meghasonlás van, a mely megbénítja a munkaerőt, oda künn a táboron kívül a Sátán zavartalanul uralkodik s viszi a kárhozatra a lelkeket. Óh, milyen nyomor ez, keresztyén testvérek! Elviselhetjük-e még ezt soká? Nem érezzük-e, hogy „ideje, hogy az ítélet elkezdessék az Istennek házában”? (I. Pét. 4:17) Ne boruljunk-e inkább porba az Ur előtt, kiszolgáltatva neki magunkat, szívünk-

nek minden rejtegetett babiloni köntösével együtt? Óh, Magyarországon az Urnak gyermekei nemcsak külön-külön, hanem együttesen, egy-lélekben, egy-értelemben tudnának az Urtól nagy áldást, igazi lelki keresztséget venni s akkor felállna itt egy megtisztult, megszentelt ügy, milyen nagy diadalt vehetne ez akkor a sötétség fejedelmén! Akkor nem volna szükség arra, hogy kiválogassák, kiküszöböljék az evangéliumi munkások közül azokat, a kik a munkát hátráltatják, kiválogatná, kiküszöbölné azokat, maga a Szent Lélek, a kinek hatalmas fuvallata előtt nem állhat meg az, a ki nem igaz, nem őszinte, míg az igazi hitet, hacsak olyan is, mint a megrepedezett nádszál, nem töri ketté, ha olyan is, mint a füstölő gyertyabél, nem oltja meg. (Ézs. 42:13.) Akkor jönne el a nagy ébredés, melyet oly régóta emlegetünk, de a melyet igazán kívánni, igazán kérni, igazán várni még nem tudunk: De igyekezzünk megtanulni, míg nappal vagyok.

Budapest

Vargha Gyuláné.

A takarékoságról.

A sorsával megelégedett ember gazdag. Diogenes, a ki hordóban lakott, gazdagabb volt Krözusnál, a világ legvagyonosabb emberénél. Mert Diogenes a meglévőnél többre nem vágyott, sőt mikor meglátta, hogy egy ember markából issza a forrás vizét, eldobta ivókanalát, hisz a nélkül is megélhet. Krözus meg egész életében gyűjtötte a kincset, s végül máglyahalálra ítélték.

De már ma akárhogy törekszünk a megelégedett életre, s boldogságra, — csakugyan nem érhetjük meg Diogenes hordójával. Hisz a tél hidege hamar a jövő élet örökboldogságára juttatna. A társadalom fejlődése, az éghajlat zordsága a legigénytelenebb embert is odajuttatta, hogy multhatatlanul szüksége van lakásra, meleg ruhára, főtt ételre. A kinek mindez megvan, s egészsége is van hozzá, gazdagnak mondható, akár mindennapi munkájával szerezzék meg a legszükségesebbet, akár felgyűjtött készletnek, tőkének jóvedelméből éljen.

De ha mindennapi munkánk után élünk, gondolni kell a szükség napjaira is. Jöhet súlyos betegség, mely hosszú időre keresetképtelenné tesz, sok költséggel jár; lehet, hogy idő előtt elszóllítottunk ez árnyékvilágból, s családukat nem hagyhatjuk teljesen segélytelenül; de ha élünk, s gyermekeinket felnövelve szárnyabocsátjuk, némileg meg kell könnyítenünk számukra a kezdetet az élet küzdelmeiben. Szóval, ma már mindenkinek kötelessége, hogy egy kis vagyont gyűjtsön előre látható és előre nem látható esetekre.

Hanem a vagyon nagyon viszonylagos dolog. Ha nekünk szegény embereknek van 1000 frt megtakarított pénzünk, már gazdagok vagyunk, mert 1000 frtnak már 50 frt kamata van s ez nagy segítség háztartásunkban. Szegény napszámos embernek 100 frt már vagyon, mert tehenet vesz vele s egész családjával él utána.

De hogy lehet ahhoz az 1000 vagy 100 forinthez jutni; hogy lehet tisztességes uton meggazdagodni?

Sokan a sors véletlen szeszélyétől remélik szerencséjüket. Nyerni akarnak a lutrián, várják, hogy Bazilika vagy Józsv sorsjegyekre nagy nyeremény essék. Hiu remény. A statisztika adatai azt bizonyítják, hogy sorsjáték után sokkal kevesebb ember jut vagyonhoz, mint a hányat a villám megüt, s mégis az emberek nagyrésze gyakran gondol arra, hogy nyerhetne főnyereményt, de soha sem jut eszébe, hogy őt a villám agyonsujthatta.

— Nálunk — hála Istennek — a lutria már nem létezik. Az államaak régebben évi 3 millió frt tiszta nyeresége volt a lutrizásból, s ezt a nagy összeget többnyire szegény emberek fizették, a legkevesebbé műveltek, a kik azt hitték, hogy ők a sors kiválasztottai, a kik jó számokat álmodtak, ezzel ternót csinálni akartak s rendszeren nagy csalódás volt a nyereségök.

A nemrég életbe lépett osztály sorsjáték nem sokkal jobb a lutriánál; legiejebb csak annyiban, hogy nem lehet 5, 10, 20 krral lutriálni s így nem minden szegény ember vesztegetheti rá a pénzét, hanem csak azok, kik 1—2 frtot megvonhatnak maguktól. Így is a lesz, hogy a játékosok fele teljesen elveszti a pénzét, tehát csalódás, másik része nyert valamit, de sokkal kevesebbet, mint a mennyi megilletné azért, hogy veszélyeztette a sorsjegy árát; igen kevesen, — milliók közül 1—2 lehet megelégedve a sorsolások eredményével. Természetes is, mert az állam ezután is megkapja másfélmillió frt nyereségét, a vállalkozónak is kell maradjon néhány százezer frt haszon, hát még azon kívül a sok fedezni való költség, a sorsjegyek nyomtatása, elárúsítása, jutalékok stb.

S ezt mind a játékosok fizetik meg. Egy része azzal, hogy semmit sem nyer. más része meg azzal, hogy jókora összegeket húnak le nyereségéből. Bizony akármiféle lutria gazdaggá nem teszi az embert, sőt inkább szegényíti azt, aki nem tud ellenállani a szerencsevágy ösztököléseinek. Legbiztosabb módja a nyereségnek az, hogy ne tegyen az ember a lutriára, s így legább megnyerte azt, a mit különben elvesztett volna.

Hasonlóképpen áll a dolog a sorsjegyekkel. Minden sorsjegy annyit ér, a mennyi az időközi kamatok levonásával a reá eshető nyeremények mostani értéke. Pl. ha egy Bazilika sorsjeggyel 30 év mulva, 10,000 frtot nyernék, az a 10,000 frt. ma csak 2274 frtot ér az 5% kamatai levonásával. Így a lehető összes nyeremények értékét összeszámítva, kitűnik, hogy a Bazilika sorsjegy ma 2 frt 83 krt, a Józsv sorsjegy alig egy frtot. a Vöröskereszt sorsjegy 3 frt 34 krt ér s így rendre minden sorsjegy sokkal kevesebbet ér a valóságban, mint a mennyiért árulják.

Sok kecsegtető vállalat van még, a melyek azt hirdetik, hogy rövid idő alatt meggazdagítják a résztvevőt és mind csak a közönség csalódására s a vállalkozók hasznára vezetnek

Legbiztosabb tisztességes módja a vagyonszerzésnek a becsületes munka és takarékoság.

Az emberi derekas munkásság tartama átlag 30 évre tehető. Tegyük fel hát, hogy valaki tehetségéhez képest takarékoskodva, minden héten meghatározott összeget félre tesz a takarékpénztárba kamatozásra. Ha hetenként csak 10 krt tud félre tenni, 30 év mulva

már 700 korona tőkéje lesz s ha minden héten 1 koronát tesz félre, 3500 korona tőkét gyűjthet.

Ilyen apróbb s lassanként, ha nem is rendszeresen gyarapodó betéte van a takarékpénztárakban Kolozsvárt körülbelül 5000 embernek s egész Magyarországon valami 600,000 embernek. Dehát a többi 12—13 millió szegény ember épen nem gondol a jövővel.

Van még más módja is a takarékoság által való tőkegyűjtésnek s ez az életbiztosítás. Néha szorult helyzetünk vagy rendkívüli kiadások, néha egy-egy kis költsézési vágy eltántoríthatnak attól az erős elhatározásunktól, hogy állandóan szaporítják betétünket kis összegekkel s ezért — különösen olyan embereknek, kik nem nagyon szilárdak elhatározásaik keresztül vitelében — kitűnő takarékoskodási mód egy életbiztosítási szerződés megkötése.

Ha valaki öreg napjaira támaszul bizonyos tőkét vagy haláláig tartó évjáradékot akar biztosítani. Vagy korai halála esetére hátrahagyott családja javára akar tőkét szerezni, célszerű életbiztosítás után meggyűjtathatja magát. Ha takarékbetétek után 30 év alatt 1000 koronát akar gyűjteni, 4% kamatot számítva, évenként 17½ koronát kell betennie, a miből minden hétre 34 fillér esik s ha időközben elhal, a cél nincs elérve, abban marad a gyűjtés. Ha pedig életét 30 év tartamára 25 éves korában biztosítja 10.0 koronáig, korai halála esetén megszűnik a befizetés, s családja a kikötött 30 év elteltével mégis megkapja az 1000 koronát az életbiztosító társaságtól. S mindezen előnyök fejében az életbiztosító társasághoz évenként alig 4—5 koronával kell többet fizetni, mintha egyszerű takarékbetétek után akarjuk összegyűjtögetni az 1000 korona tőkét.

Az életbiztosításnak igen sokféle alakja van. Pl. a házastársak valamelyikének korábbi halála esetére a túlélő javára tőkét vagy a gyermekeknek az apa halála utáni időre nevelési járadékot, vagy a kis leánygyermeknek férjhezmenetele idejére hozományt, vagy a fiunak nagykorúsága idejére az életpálya megkezdésére csekély összeget biztosíthatna; s más hasonló esetek lehetnek, a legnagyobb változatosságban, melyek közül mindenki feltalálhatja azt, a módozatot, mely életviszonyainak leginkább megfelelő.

Jelenleg Magyarország szegényebb néposztályai-ból körülbelül 130—140 ezer ember van legfeljebb 2000 korona összeg erejéig biztosítva.

Még egy — igen közeli — példát hozok fel arra nézve, hogy miképen lesz a fillérekből hatalmas erő. Ezelőtt 20 évvel kolozsvári ev. ref. egyházunknak alig volt annyi jövedelme, melyből rendes szükségleteit fedezhesse. Azóta kegyes jöltevők áldoztak ugyan újabb alapítványokkal s adományokkal az egyház szent céljaira, de az újabb alapítványok jövedelme csak a szükségletek növekedésének a terheit fedezhette, s ez idő alatt mégis több mint 60 ezer frtot fordíthatott az egyház iskolái kibővítésére, új iskolák építésére, tanítói számát majdnem megkétszerezte, s fizetésüket is annyira megjavíthatta, hogy most már, ha szegényesen is, megélhetnek fizetésükből. És mindez azokból a fillérekből telt ki, melyeket néhány év óta egyházi rovat, iskolai adó czimén összeadogatunk, s melyet egyenként alig érzünk meg, de együttesen hatalmas támaszt nyújtunk vele egyházunknak s ezáltal hazánkunk.

De mennyi teendőnk van még köznevelésügyünk fejlesztése körül! Református tanköteleseink közül hánynak nem tudunk még most helyet adni szűk iskoláinkban, mennyi minden kell még, hogy iskoláink jól felszereltek legyenek! Sok a szükség, de ha szorgalmasan összeadogatjuk filléreinket, egyház és haza fényre derül. Ugy legyen!

Dr. Sárkány Lajos.

Kegyesség útja.

A koldus.

Ott sétáltam egy utcán fel-alá . . . Egyszer csak megszólít egy összetöpörödött koldus.

Gyuladtak, könnyel teltek szemei, ajkai kékek, csupa rongy fityeg le róla, testén nem ápolt sebek. Oh mily kegyetlenül rontott neki az inség e szerencsétlen lénynek.

Felém nyújtá piros, dagadt, ronda kezét . . . Nyögött a segítségért.

Elkezdtem kotorászni zsebeimben . . . Sem erszény, sem óra, de még kendő sincs bennök. Semmit sem vittem magammal.

A koldus pedig egyre várt s kinyújtott karja reszketve ingott.

Busan, szomoruan, de erősen szoritám meg piszkos, reszkető kezét . . . „Ne kérj felebarátom, látod, semmit sém hoztam magammal”, mondám neki.

A koldus rám mereszti gyuladt szemeit, két ajkán mosoly játszadoz, — s ő is visszaszoritja hidedülő ujjaimat.

„Jól van felebarátom,” — hebegé — köszönöm ezt is. Hiszen ez is adomány.”

És én megértettem, hogy magam is alamizsnát kaptam.

Turgenev Iván.

Ne képzeld a mások boldogságát nagyobbak, mint amilyen.

Utazni indult két vándor. Egyszerre csak egy igen mély völgybe jutottak. „Én itt maradok — szólt az egyik — s innen gyönyörködöm ama roppant hegységben, mely a völgynek végénél egészen a felhőkig emelkedik!” Ám maradj, mondá a másik, de én nekem nem elég ama hegy szépségét innen szemlélnem, én közelebről akarom látni. És távozott.

Sok idő múlva azonban újra visszajött a völgyben maradt társhoz; visszajött lankadtan, törődötten, fáradtan. „Oh barátom! mondá odaérve, csakugyan nem volt méltó az a fáradság. Szebb azt a magasságot innen alulról, távolról szemlélni; innen nem is sejteni azokat a veszedelmeket, amelyekre ott minden lepton nyomou akadni.”

Ne higgye senki, hogy csak az ő életében van bú és bánat. Teljes azzal mindenkinek élete.

Nagy hibánk, hogy mi a magunk sorsát másokéval összehasonlítjuk, a mások életének csupán örömeit, a mi életünknek csupán fájdalmait szoktuk mérlegbe vetni.

Ki akarsz békülni sorsoddal? Ne képzeld a mások boldogságát nagobbnak mint amilyen.

H i r e k.

— **Bibliai olvasó kalauz.** A keresztségről. Krisztus keresztsége. Máté ev. 3, 13. Isten rendelte. Luk., 2. 90. A keresztségben tett fogadást meg kell tartani. Csel. 23, 1, 24, 16. I. Tim. 1, 18–19. Jak, 44. A kisedektől nem kell elvenni. Máté 19, 14. Luk. 18, 15. Máté 11, 28. Máté 18, 14. Csel. 2, 39. Csel. 2, 41. Csel. 16, 15, 33. Csel. 10, 8. I. Kor. 1, 16. I. Kor. 7, 14. I. Tim. 2, 4.

— **Egyházkerületi közgyűlés.** Báró Bánffy Dezső egyházkerületi főgondnok öngyméltósága, az idei ker. Közgyűlést f. é. november hó 10-re hívta össze Kolozsvárra, a ref. theol. fakultás dísztermébe. Igazgatótanácsunk kijelölése szerint a közgyűlés fontosabb tárgyai a következők: 1. Püspöki és igazgatótanácsi évi jelentések. 2. Az ifju lelkészek fölavatása. 3. Az egyházkerület 1903. 1904. és 1905. évi számadásainak ellátása, valamint az 1907. évi költségvetés megállapítása. 4. Előterjesztés a titkári és a tanügyi előadói teendők ideiglenes ellátása felől. 5. A közigazgatási s fegyelmi bíraskodás egyesítése s közigazgatási ügyekben bírósági uton való jogorvoslat kereshetése tárgyában előterjesztés. 6. Konveti tagok, Baldácsi-alap bizottsági tagok, egyházkerületi közügyigazgató, gondnokok s tanárok, bizottságok választása, tanügyi bizottság kiküldése.

— **A Bocskay-szobor,** Holló Barabás szobrász, mint Hajduböszörményből jelentik, Kovács Gyula alispánnal tudatta, hogy a Hajduböszörményben állítandó Bocskay-szobor öntése remekül sikerült. A szobor leleplezés október 31-ére volt tervezve, de most az alispán elnöklete alatt működő szoborbizottság a leleplezés idejét későbbre fogja kitűzni, mert a bizottságnak tekintettel kell lennie a Rákóczi és Thököly fejedelmek hamvai temetési idejére. Ezen kívül arra, hogy a magyar protestáns irodalmi társaság és a lelkészértekezletet mikorra fogja megfelelőnek tekinteni a szoborleleplezés idejét. A szobor alapzata már fel van állítva, mely karszti márványból készült, 14 darabból áll és 320 mázsa súlyu.

— **Unokatestvérek házassága.** A házassági jogról szóló törvény harmincznegyedik szakasza tiltja, hogy testvér testvérnek vagy féltestvérnek vérszerint való leszármazójával házasságot kössön. A törvénynek ez alól a tilalma alól az igazságügyminiszternek joga van fölmentést adni, s eddig elé gyakran adtak is.

Polonyi Géza igazságügyminiszter most a „Budapesti Tudósító” jelentése szerint elhatározta, hogy ezentul csak a legkritkább s a legkivételesebb elbírálást követelő különös esetben adja meg a fölmentést.

— **Gályarabok emlékezete.** Debreczenben az elmúlt közelebből kegyeletes ünnep volt a debreczeni gályarabok emlékoszlopánál. Ezt az emlékoszlopot tudvalevőleg a II. Ferdinánd alatt gályarabságba hurczolt református közönség. Az ünnep érdekességét növelte az a körülmény, hogy az amerikai reformátusok nevében az amerikai egyházak két papja, Csutorás Elek és Kovácsi Kálmán koszorut tettek le. Az ünnep délelőtt tíz órakor kezdődött a főiskola énekkar megnyitójával. Balogh Ferencz ev. ref. theol. tanár megnyitó beszéde után Csutorás Elek kleve-landi ev. ref. lelkész gyönyörű beszéd kíséretében az amerikai magyarok nevében megkoszoruzta az emlékoszlopot. A hatalmas babékoszoru széles, selyemszallagján a következő fölírás áll: „The Reformed Church in the U. S. pittsburgi egyházkerületbe tartozó református egyházak a gályarabok emlékének hálájuk és kegyeletük jeléül.” Ezután Kovácsi Kálmán amerikai költő-pap elszavalta „A gályarabok” című ódáját a nagyszámu közönség tetszése mellett. Végül a főiskolai énekkar alkalmi énekkel adott elő.

Hirek az országból

— **Pártérezeklet.** Az országos 48-as függetlenségi párt ehéten tartotta a nyári szünet után első értekezletét Kossuth Ferencz elnöklete alatt. Az értekezleten Kossuth bejelentette, hogy a kormány már megtett minden szükséges előkészületet arra, hogy a Rákóczi és bajtársai száműzetéséről szóló törvénycikket hatályon kívül helyezték. A király, Wekerle legutóbbi audienciáján már megadta beleegyezését ahhoz, hogy a kormány eziránt javaslatot terjesszen a Ház elé.

Ezután a képviselőházi háznagy jelölésére ejtették meg a választást. A háznagy állásra Leszkay Gyula orsz. képviselőt, a függetlenségi párt mostani gazdáját jelölték 48 szótöbbséggel. Majd a képviselőház egyéb ügyeire terjeszkedtek ki. Elhatározták hogy egy harmadik alelnöki állást kreálnak és alelnökké választják Barabás Bélát is. Az alelnöki állások ezuttal nem járnak fizetéssel.

— **A király az Andrássy-szobor leleplezésén.** Politikai körökben beszélnek, hogy a király kedden az audiencián megígérte Wekerle Sándor miniszterelnöknek, hogy az Andrássy-szobor leleplezésére Budapestre érkezik és az ünnepezen részt vesz.

— **Lakoma Kossuth és Apponyi tiszteletére.** E héten szerdán este a függetlenségi párt bankettet rendezett vezéreinek, Kossuth Ferencz és Apponyi Albert

gróf tiszteletére abból az alkalomból, hogy az Eighth Club. tagjainak fogadásánál közreműködtek olyan jelentékeny sikerrel, hogy az angolok itt szerzett benyomásai teljesen ellensúlyozzák az osztrák forásból eredő rozindulatu információk hatását. A banketten Kossuthon és Apponyin kívül jelen voltak a kormány tagjai közül Darányi, Jekelfalussy és gróf Zichy miniszterek. Wekerle bécsi utazása miatt nem jöhetett el. Az ünnepi beszédet Hoitsy Pál mondotta, méltatva az ünnepelték érdemeit. Darányi Ignác hasonló értelemben beszélt. Holló Lajos a távollévő Wekerlet köszöntötte fel. A banketten résztvevő képviselők, mintegy 150-en, a késő éjjeli órákig maradtak együtt.

— **Kérvény a székely erdővásárlások ügyében.** Eötvös Károly orsz. képviselő a képviselőház szerdai ülésén kérvényt nyújtott be a képviselőházhoz, amelyben Herczberg Károly annak elhatározását kéri, hogy nevezett beszterczei lakos és birtokos erdőlyrészi faipari vállalatnak megvizsgálására képviselőházi bizottság küldessék ki azzal a hatáskörrel és utasítással, hogy e bizottság az összes érdekelt feleknek s a szükséghez képest tanuknak kihallgatását teljesítse s a felajánlott, s egyébként feltalálható, de szükséges írásbeli adatokat is vizsgálja meg s vizsgálata eredményét a képviselőháznak jelentse be. Kérvényező hivatkozik arra, hogy mint faiparos vállalkozó, ugy röpiratban, mint sajtó utján az utóbbi időben súlyos rágalomokkal támadtatott meg. Hivatkozik beadványában arra, hogy a rágalomra ürügyet nyújtó összes vállalati kérdések szigorú megvizsgálása s igazságának teljes kiderítése végett a földmivélsügyi miniszteriumhoz is előterjesztést intézett, melyben az összes kérdések tüzetes ismertetése mellett vizsgálati anyagul: üzleti könyveit, összes szerződéseit és kötéseit s egyéb, a kérdésekre vonatkozó bizonyítékait felajánlja, s általában mindent rendelkezésére kíván bocsálni a vizsgálatnak, aminek besztérésére bofolyása kiterjedhet. Ez a kérvény is melékelve van a Házhoz intézet beadványhoz, amelyben Herczberg felajánlja a vizsgálat költségeinek viselését, sőt az e célból megszabandó összegnek előleges letételére is hajlandónak nyilatkozik.

— **Az igazságügyi tisztviselők pótléka.** Az igazságügyminiszterium több napi serény munka után már teljesen elkészült a fizetési pótlékokra vonatkozó kormányrendelet végrehajtásával s az ezen rendeleten alapuló fizetéstöbbleteket a bírósági és az igazságügyi igazgatás körébe tartozó egyéb szememélyzet több ezer főre rugó igényjogosult tagjai részére már folyósította. Jelenleg az utalványok és az értesítések szötküldése van folyamatban s miután a igazságügyminiszter a soronküvüli adományozást is elrendelte, az igényjogosultak az őket megillető összegeket már a legközelebbi napokban felvehetik.

Az istentagadó.

Farkas Gedeonról szelében beszéltek, hogy istentagadó. A kis alföldi városban a nép szemében az istentagadás nem valami filozofia álláspontot képvisel, hanem a emberi gonoszságnak szokatlan, ijesztő mértékét. Az Isten — Isten Ennek — a nép felfogása szerint — nincs és nem lehet semmi magyarázata. A legrosszabb emberek is, ha bajukat, vesztüket érzik, Istenhez térnek. Kis és apró esemény, a köznapi élet minden fordulata Isten nevét adja az ajkakra. A köszöntésben is állandó helyet foglal: adjon Isten, fogadj Isten... A távozonak azt mondják: Isten hírével... A gazda minden vágyát Isten nevével konstruálja: jaj, csak esőt adna a jó Isten... A legközségesebb szólásmódokban is ott van Isten neve: Isten a megmondhatója, a jó Isten tudja...

A ki tehát Istent tagadja, az nem ember a nép szemében. Az istenkáromlást meg tudja bocsátani, de az istentagadást soha.

De Farkas Gedeonnal mégis meg voltak akadva. Az öreg nemzetes urról mindenki tudta, hogy csupa jóság, szelidség. Ezer bizonyítékát adta nemes szívének. Inséges esztendőkből, mikor dér, fagy, üszök, szárazság, jégeső pusztított, maga kínálta s maga adta a segítséget a szűkölködőknek. Most is csak olyan, mint volt. Emberséges ember. Belső és külső cselédséggel atyailag bánik. Koldus üres kézzel nem megy el a kuriáról. Hideglelősöknek orvosságot ad, a mitől azok, csodálatosképpen, meggyógyulnak.

És ez az ember, noha öreg és törődött, istentagadó. Hangosan mondta nem egyszer, de százszor, hogy nincs Isten.

Az öreg parasztok fejüket csóválták.

— Mi a mékő ütött hozzá? kérdezték aggóva.

Aztán kerestek és találtak magyarázatot:

— Eszelős, mondogatták, elment a tudni valója.

Szánakozva nézték a sovány, ráczos képű, hajlott járású nemzetes urat, ki csak ritkán mozdult ki a házából, hol özvegy asszony leányával lakott együtt. Az istentagadó leánya rendesen eljárt a templomba. Ezt különben mindenki természetesen találta. A nép ismeri az átöröklés tanát, s tudja, hogy a tébolyt a gyermek nem szükségszerűen örökli. A nép általában eléggé tájékozott a pszichiátriában. Ismeri a vallásos tébolyt is. Épp úgy gyanuba fogja, a ki tulságosan imádkozik, mint azt, a ki soha a templomba nem jár.

Farkas Gedeonnal, az istentagadóval, mint mondtuk, a népitélet leszámolt. Felmentette, mert nem tartotta beszámíthatónak. Ugy beszéltek vele, úgy kezelték, mint az eszelőst. Mondhatott akármit, nem vették számba. Volt olyan a parasztok között, a ki nem átalotta tréfálkozni vele.

— Hát aztán mi baja van a nemzetes urnak az öreg Istennel! kérdezték tőle egyszer.

Farkas Gedeon nem is válaszolt, csak a vállát vonogatta, mintha olyan csekélységről lenne szó, a mire nem érdemes szót vesztegetni. A kor haladtával az öreg istentagadó egyre mogorvább, szótalanabb lett. Eleinte ő nem fogadta a köszöntéseket, aztán nem is köszöntek neki. Már alig vették emberszámba. Hallgatagon kiközösítették az emberi társadalomból.

Pedig senki semmi rosszat nem tudott rá. Még a nagytiszteletű esperes ur sem, a ki harmincz évig tarokkozott vele majd mindennap. Azoknak a száma ellenben, a kik csak jót tudtak róla mondani, igen nagy volt. Ezek között elüljárt Szigeti Benjámin, a

volt lakatosmester, ki szerencsés bérleti spekulációkkal nagy vagyont szerzett.

Ez a Szigeti maga volt a megtestesült istenfélelem és vallásosság. Minden kiszólását a kegyes emberek életével tudta vonatkozásba hozni. Soha egy prédikációt el nem mulasztott. Káromkodó cselédekét meg nem türt a házában inkább maga dolgozott volna, maga vágott volna fát. Az evangéliumot úgy cizálta, hogy öröm volt hallgatni. Lukács apostolt meg a többi jóformán a lájblia zsebében hordozta.

Volt is tisztessége, becsülete. Az istenáldás se hiányzott. Szép hajadon leányát az első alispán fia vette el feleségül, s vitte fel Pestre, hol szép hivatala volt.

Csak kevesen tudták, hogy ez az istenes ember vagy husz év előtt gyalázatosan becsapta Farkas Gedeont. Együtt béreltek egy nagy kincstári birtokot. A birtoknak egy része veszedelmes ártér volt, a mely után a kincstár alig számított árendát. Szigeti Benjámin ezt sózta a társa nyakába.

Mikor a dolog perre került, az ájtatos szavu ember habozás nélkül megesküdött, hogy ez volt köztük a megállapodás. Az évekig huzódó per költségei, de főleg a minden évben megismétlődő árviz Farkas Gedeont majdnem teljesen tönkretette. Ha özvegy leányának a férje után nem maradt volna tisztességes vagyona, nagyon csehül állott volna az öreg.

Akkor, a per sorsának előlde után, mondta először Farkas Gedeon, hogy nincs Isten. A pillanatnyi elkeseredés adta ajkára a szót. Olyan káromkodásféle volt az egész. Talán el is felejtette volna, ha az egyik ítélőbíró, ki mindig jó barátja volt, meg nem feddi az elkeseredett embert.

— Ejnye Gidi, hogy mondatsz már olyat?

— Mondom, mert úgy van.

— Nincs Isten?

— Nincs.

És dühösen, makacsul bizonyítani kezdte. Belevagoltta magát nagy kijelentésekbe. Mentől jobban czáfolták, annál erősebben állotta.

— Hát hol van az az Isten, ha a hamis esküt se bünteti? Mit csinál, merre jár?

A nagy frázisok oda tapadtak a lelkére. Szenvedélyesen bővítette az istentagadás frazeológiáját. Utóbb már hitte is, a mit mondott. Csak a leányával szemben érezte magát gyöngének. Az nem vitatkozott vele. Némán, lesütött szemekkel hallgatta a keserű kifakadásokat. De a szempillákon néha egy-egy könnycsepp rezgett, mely hirtelen elhallgattatta az istentagadót.

Ilyenkor mogorván félrehuzódott. napokig alig szólt. Még a pipa sem izlett.

Az évek teltek. Az engesztelhetetlen istentagadó járása még hajlottabb, lelke még mogorvább lett. Már senki sem vitatkozott vele. Ő se igen szólt. Kibérezte a régi ismerősök szavából, hogy szánakoznak rajta. Ő is végtelenül szánalmasnak érezte a létet. A halál gondolatával feküdt és ébredt. Csak a halál gondolata tudott némi derüt ébreszteni benne.

— Igen, igen — füzte a gondolatokat — nagy nyügtől szabadítom meg a leányomat Mehet az emberek közé... Ugy élhet, mint más asszony... talán még férjhez is mehet... boldog napokat láthat... Igen, ezt jussolja utánam.

Megörült ennek a gondolatnak. Az ő istentagadása elszigetelte leányát a világtól, de az ő halála visszaadja. Arra nem mert komolyan gondolni, hogy

sietesse ezt az örömet. Elég józan volt belátni, hogy az öngyilkos apa a legszomorubb örökséget juttatja a gyermekének. Egy sötét, borzalommal teli árnyékot, mely végig kíséri életét... Ilyet nem szabad megtenni, még az istentagadónak sem...

Egy korai vasárnapi reggelen Farkas Gedeon kiment a kertbe a méhest megnézni. Egyszerre a nagy orgonabokrok mögött beszédet hall... egy panaszos női hangot. A hang ismerősnek tetszett... Megismerte, bár több mint husz éve nem hallotta... Szigeti Benjámint leányának a hangja volt. Az Etelkát, ki együtt nevelkedett az ő leányával s a kit az első alispán fia vett el feleségül. Az, a mit félig zokogva elmondott, azt siralom volt végig hallgatni. A férje elkergette... Tizenhat évi házasság után két nevetlen gyermekével hazajött az apjához... Az ura mindenét elpazarolta, nemcsak az ő vagyont, de az apját is.

Igen, az apám is majd csaknem koldusbotra jutott. Nincs egyebünk, mint az a ház, tudod a régi... Az apám újra akarja kezdeni a mesterségét, a lakatosságot... Kellene vagy kétszáz forint... hozzád jöttem...

Adok, szívesen adok... mondotta az istentagadó leánya.

Farkas Gedeon megfordult s halkán, óvatosan, mintha valami alattomosra készülné, beosont a házba. Mikor kijött, egy kis biblia volt a hóna alatt...

Szaporán lépett ki az utcaajtón, s ment a templomba...

Az öreg parasztok nagy szemeket meresztettek. Farkas Gedeonra is, meg egymásra is. Aztán megszólalt az egyik. Szava nyugodt, biztos volt, mintha szentenciát mondana:

— Na hála Istennek, meggyűnt az esze...

A többiek néma fejbólintással hagyták helybe a diagnózist.

Zöldi Márton

A Dr. Schmidt G. főtörzsorvos és physikus által feltalált hires

FÜL-OLAJ

megszüntet gyorsan és alaposan időközi süket-séget, fülfolyást, zúgást és nehezhallást megidült esetekben is. Ára üvegenként használati utasítással 2 frt. Kapható Debreczenben, Kossuth-utca 8. szám az „Arany Egyszarvu“-hoz című gyógyszer-tárban.

Agrár takarékpénztár r. t. Maros-Vásárhelyt.

Teljesen befizetett részvénytőke egy millió kor.
Fióktintézetek és kirendeltségek: Csikszereda, Gyergyó-szentmiklós, Marosludas, Marosujvár, Nyárádszereda, Parajd, Sz.-Udvarhely és Székely-Keresztur.

Van szerencsénk értesíteni, hogy Széchényi-téri intézeti házunk földszinti sarokhelyiségében külön

Bank és Pénzváltó-üzletet

létesítettünk, melynek üzletköre a következő:

1. **Értékpapírok, idegenpénzek** és érmek vétele és eladása.
2. **Tőzsdei megbízások** teljesítése.
3. **Sorsjegyek eladása letétjegyre** csekély foglaló-lefizetése ellenében, a fennmaradó vételárt az intézet mérsékelt kamat mellett kölcsön adja, — akár pedig egyenlő havi **részletfizetésre** is. — Az első részlet-lefizetése után a sorsjegyekre eső nyereség már a vevőt illeti.
4. **Sorsjegy igérvények** kibocsátása minden huzásra.
5. **Árfolyam veszteség elleni biztosítás.**
6. **Kisorsolt sorsjegyek** és egyéb sorsolt értékpapírok beváltása.
7. **Előlegek nyújtása értékpapírokra** a legmérsékeltebb kamat mellett.
8. **Csztálysorsjegyek** előrusítása.
9. **Takarékbetétek átvétele** könyvecskékre, folyó- és cheque számlára.
10. **Szelvények beváltása** és új szelvények beszerzése.
11. **Utalványok és hitellevelek kiállítása** bel és külföldi piacokra.
12. **Letétek.** Elfogadunk értékpapírokat, okmányokat kezelésre vagy lepecsételt csomagban megőrzésre mérsékelt díj mellett.
13. **Magánpénztárak (Safe deposit)** Értékpapírok okmányok, ékszerek, végrendeletek stb. tűz- és betörésmentes megőrzésére szolgáló rekeszek olcsó díj mellett bérbeadása.

1. **Költségmentes megvizsgálása** sorsjegyek és mindennemű sorsolás alá eső értékpapírok huzásának.

15. **Kivándorlóktól érkező** pénzek, utalványok és chequek legolcsóbb beváltási helye.

Foglalkozunk egyáltalán mindazzal, a mi a bank-és pénzváltó üzlet körébe vág és szívesen szolgálunk felvilágosítással és utbaigazításokkal.

A pénzváltó üzlet hivatalos órái:
delelőtt 8—1 óráig
délután 3—6 óráig.

Agrár Takarékpénztár Részvényársaság
Maros Vásárhelyt.

FERENCZ JÓZSEF KESERÜVIZ

AZ EGYEDÜL ELSMERT KELLEMEZSÉ ISZÜ TERMÉSZETES
HASHAJTÓSZER.

„VASÁR NAP“

EGYHÁZTÁRSADALMI KÉPES HETILAP,

== AZ ERDÉLYI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET EGYHÁZI ÉRTEKEZLETÉNEK KIADÁSA. ==

Szerkesztik: Tóthfalusi József ref. lelkész és Paál Gusztáv ref. koll. tanár, Maros-Vásárhelyt.

Mi a „Vasárnap“ célja?

A „Vasárnap“ célja az, hogy legyen a mi olvasni tudó és olvasni szerető magyar és első sorban erdélyi református magyar véreinknek komoly irányu, egészséges szellemi táplálékot adó, a világ dolgairól helyesen tájékoztató olvasmánya, a melyből tápot merítsen hitének, vallásos szükségletének; megismertesse teendőivel, hogy azok teljesítése által igaz keresztyén magyar ember lehessen.

Hogyan fizessünk elő a „Vasárnapra“?

A „Vasárnap“ előfizetési díja egész évre 4 korona, félévre 2 kor., negyedévre 1 korona. Előfizetünk úgy, hogy a megfelelő előfizetési díjat postán utalványozva a „Vasárnap“ kiadóhivatala címére Maros-Vásárhelyt, Szentgyörgy-utca 9. sz. címre elküldjük. A megrendelést célszerűen eszközölheti mindenki a maga illetékes lelkésze útján is, a ki szívesen fogja az előfizetési díjat hozzánk elküldeni.

Ne hanyagoljuk el a megrendelést, hogy a lap küldésében fennakadás ne álljon elé.

A „Vasárnap“ jutányos áron hirdetések is elfogad.

Ha a szép Maros-Vásárhelyen ügyes bajos dolga, akad ne mulassza el megtekinteni

az ev. ref. Kollegiumi könyvkereskedést

hol az irodalom legujabb termékei állandóan raktáron vannak, ép ugy szakmunkák mindenféle nyelven, imakönyvek egys. erü és pmpás diszkötésben, ifjusági könyvek, folyóiratok stb. Bárhol és bárki által hirdetett mü legrövidebb idő alatt — portómentesen — megrendelhető.

Papíráru raktáram a legnagyobb, hol olcsó pénzen jó árut kap a t. vevő, mert 100 levélpapír és 100 boríték csinos dobozban csak 60 kr., amelynek eddig 1 frt. 60 kr. volt az ára. — 500 finom fehér irodai papír 2 frt 20 kr. 500 iv fogalmazó papír 1 frt 40 kr. Pecsétviasz, tonta, itatós papír, írónok és számtalan e szakmába vágó, de itt fel nem sorolható czikk a legolcsóbban beszerezhető.

Nagy gondot fordítok tanszerekre és tankönyvekre, népkönyvtárakra, havi részletfizetésre. Jó és olcsó! ez a jelszó. — Postai megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Az ev. ref. kollegiumi könyvkereskedés

MÁRVÁNYI ARTHUR Maros-Vásárhely. Főter Bál-ház.

ADI ÁRPÁD

≡ KÖNYVNYOMDÁJA ÉS KÖNYVKÖTÉSZE ≡

MAROS-VÁSÁRHELY SZÉCHENYI-TÉR.

Ajánlja két nagy gyorssajtóval,
két amerikai gyorssajtóval, lyukasztó
és több segédgéppel, valamint a leg-
modernebb uj betűkkel jól felszerelt

könyvnyomdáját

minden e szakba vágó munkák gyors
és izléses elkészítésére, feltűnő olcsó
árak mellett.

Vidéki megrendelések azonnal esz-
közöltetnek.